

československého bádání v oblasti dělnického písňového folklóru a přináší chronologický rozpis písemně dochovaných záznamů slovenského dělnického zpěvu (197 jednotek) se značným srovnávacím aparátem, prokazujícím internacionalismus slovenského proletářského hnutí i jeho úzkou souvislost s českou kulturou. Konečně A. Baník, dlouholetý archivář Matice slovenské, otiskuje své osobní vzpomínky na B. Bartóka (str. 138—176); svým způsobem shrnuje celou problematiku slovenských styků skladatelových a uvádí dochovanou Bartókovu korespondenci s Maticí, týkající se edice sbírky slovenských písní. Ráz studie je spíše dokumentární.

V Dokumentech vydal Z. Hrabussay *Lisztovu korespondenci s hraběnkou Ludmilou Zamoyskou z let 1871/80*. Nadhazuje též problém, zda některé klavírní skladby dochované v pozůstalosti Zamoyských jsou dílem Lisztovým, či jde-li o tvorbu L. Zamoyské dodatečně korigovanou a opsanou Lisztem, pro což svědčí některé poznámky v korespondenci. Tento problém vyvstává i u skladby Pusztá—Wehmuth, vydané pod Lisztovým jménem. Hrabussay nevyklučuje možnost, že by autorkou mohla být Zamoyská. Ve IV. svazku Hudobnovědných štúdií započala M. J. Terrayová s edicí *Súpisu archívnych hudobných fondov na Slovensku*. Soupis má pokračovat i v dalších svazcích a stane se základem katalogu všech pramenných fondů historické hudby na Slovensku. Soupis zachytil chrámovou sbírku z Püchova (95 jednotek) z 2. poloviny 18. století a unikátní kolekci zemanské rodiny Příleských—Ostrolúckých ze Zemanského Podhradí (34 jednotek) s pozoruhodným výběrem flétnové literatury z rozhraní 18. a 19. století. V obou sbírkách jsou doloženy úzké styky s Německem (pozdní baroko i klasicismus), s českou hudbou (zvláště v chrámové hudbě), domácí vliv je slabý a umělecky spíše okrajový. Druhá sbírka dokládá nám značnou hudebnost šlechtických center na Slovensku. Tématické zpracování pramenných jednotek je přehledné, stručné a z hlediska badatelské potřeby plně postačující. Vydání slovenského tématického katalogu hudebněhistorických fondů umožní zdokonalenou heuristickou práci i badatelům v oblasti české historické hudby.

Recenze všimají si novinek v sovětské, západní i maďarské hudebněvědecké literatuře, studie jsou vesměs pečlivě opatřeny rejstříky a stručným resumé v jazyce ruském a německém. V budoucích svazcích by jistě prospělo připojit ještě resumé v některém ze západních jazyků. Jinak je možno ediční úsilí vydavatelů tohoto sborníku charakterizovat jako pokus o velkorysý vědecký projekt, který může být vzorem a podnětem ke zvýšení úrovně našich ostatních sborníků.

Jiří Fukač

Sborník Janáčkovy akademie múzických umění. Vydala Janáčkova akademie múzických umění v Brně ve Státním pedagogickém nakladatelství v Praze. I — 1959, str. 198; II — 1960, str. 142.

Růst pedagogické i teoretické činnosti pracovníků Janáčkovy akademie múzických umění v Brně vynutil si na sklonku padesátých let založení sborníku sloužícího k soustavné publikaci metodických a badatelských pracovních výsledků rozmanitých odvětví. První svazek (1959) umožnil sice pouze edici dosti syrového diskusního materiálu I. uměleckopedagogické konference (Brno 16.—18. února 1958), avšak i tak výrazně osvětlil uměleckopedagogickou problematiku vysokých škol podobného zaměření. Byl tu např. vysloven závažný požadavek specifického charakteru výuky marxismu na školách uměleckého směru a většina příspěvků citlivě odpověděla na nejaktuálnější problémy těchto let — na překonání dogmatismu a marxistické hodnocení novodobého hudebního vývoje. Zvláště úvahy skladatelů Miloslava Ištvana a Ctirada Kohoutka přinesly řadu bystrých hodnotících soudů. K pedagogické problematice dirigentského oboru vyslovil se Antonín Balatka. V diskusi o sborníkové výchově analyzoval pak Josef Veselka možnosti tzv. „barevného znění“ sborového zpěvu (str. 54—56). V sérii příspěvků

o instrumentální hudbě mají zásadnější význam stati Jiřího Vyslouzila a Frant. Suchého (historický pohled na vývoj interpretace u dechových nástrojů). S všestranností — tomuto oboru tolik potřebnou — byla vedena diskuse k otázkám pěvecké a herecké výchovy (příspěvky Boh. Soběškého, Jar. Vavrdové-Tomašové, Jos. Války, historicky poučený pokus Zđ. Souška o přehodnocení Stanislavského významu pro operní režii). Většina diskutujících zdůraznila a konkrétně doložila vzájemnou souvislost mezi pěveckou, pohybovou a režijní stránkou moderního hereckého projevu, Al. Piňos např. velmi důkladně zdůvodnil význam hudební výchovy v hereckém školení vůbec. Aktuálním otázkám místa hudební pedagogiky v rozvoji socialistické kultury věnoval pozornost Ludvík Kundera v prakticky založeném příspěvku shrnujícího významu.

Druhý ročník (1960) přinesl již publikace výsledků badatelské činnosti učitelů JAMU. L. Kundera ve studii *K otázce interpretace Janáčkových děl* vyslovil požadavek kritické revize a edice Janáčkovy díla. Z autopsie poukazuje na problémy Janáčkových zápisů a rozhodně odmítá v současné interpretaci impresionistické a akademické tendence, zplošující Janáčkovu dílo po stránce výrazové. Zđ. Soušek zamýšlí se tu nad psychologickým obsahem role Vaška ze Smetanovy *Prodané nevěsty* a v subjektivně laděném úvodě studie vyznává se ze svého vztahu k této postavě. V. Střelcová zabývá se problémy interpretace italské barokní árie. Dokazuje obsahové funkce některých technických prostředků (pauzy, koloratury) v operách Monteverdiho, i když je třeba brát s rezervou její tvrzení, že koloratura měla „v ariích 17. století vždy psychologický charakter“. V historicky fundované práci *Janáčкова tvorba ve světle jeho hudebně folklorní teorie* ukazuje J. Vyslouzil, které znaky moravské lidové písně spluvytvářely Janáčkův melodický i harmonický projev (modulace). Problém demonstruje na srovnávacím pozadí světového vývoje. František Hrabal podává ve studii *Břetislav Bakala. Příspěvek k dějinám hudebního Brna 1925—1945* ucelený pohled na Bakalovo umělecké snažení let dvacátých až čtyřicátých, na jeho zásluhy o rozhlasovou, operní i symfonickou brněnskou hudbu, vyzvedává jeho zásluhy při prosazování pokrokové moderní dramaturgie i repertoárové linie, jeho boj o Janáčka a V. Nováka, aniž se pokoušel o hodnocení jeho uměleckého svérázu. Posudek Dolmetschova spisu *Interpretace hudby 17. a 18. století* (české vydání z r. 1958), jehož autorem je Fr. Suchý, má spíše charakter recenze (nedostatkem sborníku je skutečnost, že tu vůbec není zastoupena recenzní část). Ostatní příspěvky z oboru dějin divadla, jazykovědy a marxismu-leninismu reprezentují pak činnost dalších odvětví oborů zastoupených na Janáčkově akademii. Sborník JAMU je třeba přivítat jako další odborné periodikum zaměřené k problémům hudební teorie, historie a pedagogiky, jež umožňuje prohlubování vědeckých ambicí mnoha teoretických i praktických pracovníků.

Jiří Fukač